

15/10/2026

ՀՀ ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հանուն կենսաբազմազանության պահպանության, վերականգնման և կայուն
օգտագործման

Ներքոնշյալ տեղական ինքնակառավարման մարմինների, կազմակերպությունների և
բնակիչների անունից՝ «Էկոլուր» տեղեկատվական ՀԿ-ի փոխնախագահ Վիկտորյա
Բուռնազյան

1. ՀՀ Տավուշի Դիլիջանի համայնքապետի պաշտոնակատար Արման Բազինյան
2. ՀՀ Լոռու մարզի Փամբակի համայնքապետ Սուրեն Կոստանդյան
3. ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Սևանի համայնքապետարանի աշխատակազմի
ղեկավար Արմենուհի Ղուկասյան
4. ՀՀ Լոռու մարզի Փամբակ համայնքի Դեբետ բնակավայրի վարչական ղեկավար
Անուշ Սարգսյան
5. ՀՀ Լոռու մարզի Թումանյան համայնքի Դսեղ բնակավայրի վարչական
ղեկավար Գառնիկ Հովսեփյան
6. ՀՀ Վայոց ձորի մարզի Եղեգնաձոր համայնքի բնակիչ, «Բզոտոն» ՍՊԸ-ի
հիմնադիր Հայկ Իսախանյան
7. ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Գավառ համայնքից «Բլեջան» բնապահպանական,
սոցիալական, բիզնեսի աջակցության ՀԿ-ի նախագահ Լիանա Ասոյան
8. ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքից «Տարածքային զարգացման և
հետազոտությունների կենտրոն» ՀԿ-ի ծրագրերի ղեկավար Մաթիկ Բաղեյան
9. ՀՀ Տավուշի մարզի Դիլիջան համայնքի Օրիուս կենտրոնի համակարգող,
«Էկոպոլիսի բնապահպանական կենտրոն համայնքային անվտանգության և
զարգացման համար» ՀԿ-ի նախագահ Ալբերտ Հարոյան
10. ՀՀ Վայոց ձորի Զերմուկ համայնքի Գնդեվազ բնակավայրի բնակիչ, «Կանաչ
Հայաստան» ՀԿ-ի նախագահ Թեհմինե Ենոքյան
11. ՀՀ Արարատի մարզի Արմաշ բնակավայրից «Արմաշ գյուղական համայնքների
աջակցման և զարգացման կենտրոն» ՀԿ-ի նախագահ Տիգրան Մաթևոսյան
12. ՀՀ Արարատի մարզի Արմաշ բնակավայրի բնակիչ, «SunRise Tour»
զբոսաշրջային ընկերություն» սոցիալական ձեռնարկության հիմնադիր Անահիտ
Մաթևոսյան

Օրակարգի թեմա՝ [20 – Բազմամյա աշխատանքային ծրագիր]

Հանդիպում՝ [CBD COP 17 / COP-MOP 12 / COP-MOP 6]

Մենք՝ վերոստորագրյալ ՀՀ համայնքների ներկայացուցիչներս, կարևորում ենք ՄԱԿ-ի Կենսաբազմազանության մասին կոնվենցիայի Կոդմերի 17-րդ համաժողովի անցկացումը Հայաստանում: Հայաստանը համարվում է աշխարհի կենսաբազմազանության 36 թեժ կետերից մեկն իր հարուստ, բայց և վտանգված կենսաբազմազանության շնորհիվ: Ողջունում ենք Կունմին-Մոնրեալի կենսաբազմազանության գլոբալ շրջանակի վերանայման գործընթացը, որի արդյունքում կգնահատվի Կոնվենցիայի Կոդմերի 17-րդ համաժողովի կենսաբազմազանության պահպանմանը, վերականգնմանը և կայուն օգտագործմանն ուղղված առաջընթացը, առկա բացերը և մարտահրավերները:

Մենք, լինելով գլոբալ այս գործընթացի մի մասը, գիտակցում ենք մեր պատասխանատվությունը կենսաբազմազանության պահպանության, վերականգնման և կայուն օգտագործման նկատմամբ: Միննույն ժամանակ, բախվում ենք մի շարք մարտահրավերների, որոնք դժվարացնում են կենսաբազմազանության պահպանումը և վերականգնումը:

Այդ մարտահրավերներն են .

- Համայնքային տարածքներում տնտեսական գործունեության որոշ տեսակներ, որոնք ոչնչացնում են տեղի կենսաբազմազանությունը, խաթարում էկոհամակարգային հավասարակշռությունը, ակտիվացնում անապատացման գործընթացները, նպաստում սողանքների առաջացմանը, փոխում տեղի լանդշաֆտն ու բնական միջավայրը
- Աղքատությունը, որը հաճախ ստիպում է մեծացնել ճնշումը տեղի կենսաբազմազանության վրա
- Մարդ և վայրի կենդանի կոնֆլիկտը
- Ֆինանսների սղությունը՝ իրականացնելու կենսաբազմազանության պահպանման և վերականգնման ծրագրեր
- Կլիմայի փոփոխությանը դիմակայունության անբավարարությունը
- Զբային ռեսուրսների ոչ ռացիոնալ օգտագործումը
- Թափոնների կառավարման ոլորտի խնդիրները
- Կենսաբազմազանության պահպանման գործում տնտեսական ծրագրերի հասարակական լուսնային ընթացքում համայնքի ավանդական գիտելիքը, կարծիքը և իրավունքը հաշվի չառնելը:

- Կենսաբազմազանության առնչությամբ որոշումների կայացման գործընթացում համայնքային ցածր մասնակցությունը, ներառականության պակասը:
- Կանաչ տարածքների հաշվին իրականացվող շինարարությունը
- Բնահեն լուծումների անբավարարությունը
- Համայնքային թույլ կարողությունները:

Գիտակցելով կենսաբազմազանության պահպանման կենսական նշանակությունը մեր համայնքների կենսագործունեության, զարգացման համար՝ հայտարարում ենք.

- **մեր հանձնառությունը՝ նպաստելու ՀՀ կենսաբազմազանության պահպանության 2026-2030թթ. ազգային թիրախները կյանքի կոչելուն**
- **մեր պատրաստակամությունը՝ դառնալու կենսաբազմազանության պահպանման գործընկերներ, պաշտպանելու և պահպանելու մեր համայնքների բնական ժառանգությունը, աջակցելու էկոհամակարգերի վերականգնմանը, կանխելու կենսաբազմազանության կորուստը, նվազեցնելու մարդ-վայրի բնություն կոնֆլիկտը, առաջնորդվելու բնահեն լուծումներով:**

Մենք հավատում ենք, որ կենսաբազմազանության պահպանումը և համայնքների կայուն զարգացումը ոչ թե հակադիր, այլ փոխլրացնող նպատակներ են:

Մենք վստահ ենք, որ համատեղ ուժերով և փոխգործակցությամբ կարող ենք հասնել գլոբալ նպատակների: Հետևաբար, որպես համայնքների ընդհանուր ձայն, այս հայտարարությամբ հայտնում ենք մեր պատրաստակամությունը՝ նպաստելու Կունմին–Մոնրեալի գլոբալ կենսաբազմազանության շրջանակի 2030 թվականի թիրախների կյանքի կոչմանը:

Հղում անելով Բազմամյա աշխատանքային ծրագրի «Կոնվենցիայի 8(j) հոդվածին և բնիկ ժողովուրդներին ու տեղական համայնքներին առնչվող այլ դրույթներին վերաբերող հարցերին» կետին՝ առաջարկում ենք ՄԱԿ-ի Կենսաբազմազանության մասին կոնվենցիայի քարտուղարությանը, Կողմ երկրներին և համապատասխան միջազգային ու ազգային կառույցներին.

1. Ճանաչել համայնքը որպես կենսաբազմազանության պահպանության և վերականգնման գործողությունների առաջնային օղակ
2. ներդնել մեխանիզմներ՝ ֆինանսավորելու համայնքների կենսաբազմազանության պահպանման, վերականգնման և կայուն օգտագործման միջոցառումները
3. խթանել բնահեն լուծումների և էկոհամարգային մոտեցումների կիրառումը համայնքային ենթակառուցվածքների, ջրային ռեսուրսների կառավարման, կլիմայի

փոփոխության հարմարվողականության, հողերի վերականգման, քաղաքային կանաչ տարածքների և աղետների ռիսկի նվազեցման գործընթացներում

4. ստեղծել կենսաբազմազանությանն առնչվող որոշումների կայացման գործընթացին համայնքների լիարժեք մասնակցության մեխանիզմներ

5. դարձնել համայնքները Կունմին Մոնրեալի կենսաբազմազանության գլոբալ շրջանակի թիրախներին հասնելու կարևոր դերակատարներ՝ նրանց վրա դնելով պարտավորություններ և դրանց կատարման համար ստեղծելով մեխանիզմներ

6. ազգային կենսաբազմազանության գործողությունների ծրագրերում ներառել համայնքային գործողություններ

7. բարձրացնել համայնքների կարողությունները՝ կենսաբազմազանության պահպանման և կայուն օգտագործման գործում

8. խիստ բնապահպանական պահանջներ սահմանել տնտեսական այնպիսի ծրագրերի համար, որոնց իրականացումը սպառնում է կենսաբազմազանության կորստով, շրջակա միջավայրի աղտոտմամբ, էկոհամակարգային հավասարակշռության խախտմամբ

9. կենսաբազմազանությունը դիտարկել ոչ միայն որպես բնապահպանական այլև համայնքների տնտեսական և սոցիալական զարգացման հնարավորություն՝ խթանելով էկո և ագրոտուրիզմը, կայուն գյուղատնտեսությունը, կանաչ աշխատատեղերի ստեղծումը և բնության վրա հիմնված տեղական տնտեսական գործունեություն:

15/10/2026

RA COMMUNITY STATEMENT

For the Conservation, Restoration, And Sustainable Use of Biodiversity

On behalf of the following local self-government bodies, organizations, and residents:
Viktorya Burnazyan, Vice President of "Ecolur" Informational NGO

1. Arman Bazinyan, Acting Head of Dilijan Community, Tavush Province, Republic of Armenia
2. Suren Kostandyan, Head of Pambak Community, Lori Province, Republic of Armenia
3. Armenuhi Ghukasyan, Head of Staff of the Sevan Community Administration, Gegharkunik Province, Republic of Armenia
4. Anush Sargsyan, Administrative Head of Debet Settlement, Pambak Community, Lori Province, Republic of Armenia
5. Garnik Hovsepyan, Administrative Head of Dsegh Settlement, Tumanyan Community, Lori Province, Republic of Armenia
6. Hayk Isakhanyan, Resident of Yeghegnadzor Community, Vayots Dzor Province, Republic of Armenia, and Founder of "Izoton" LLC
7. Liana Asoyan, President of the "Blejan" Ecological, Social, and Business Support NGO based in Gavar Community, Gegharkunik Province, Republic of Armenia
8. Satik Badeyan, Program Manager at the "Center for Territorial Development and Research" NGO, based in Sevan Community, Gegharkunik Province, Republic of Armenia
9. Albert Haroyan, Coordinator of the Aarhus Center in Dilijan Community, Tavush Province, Republic of Armenia, and President of the "Ecopolicy" Environmental Center for Secure and Developed Community" NGO
10. Tehmine Yenokyan, Resident of Gndevaz Settlement, Jermuk Community, Vayots Dzor Province, Republic of Armenia, and President of the "Green Armenia" NGO
11. Tigran Matevosyan, President of the "Armash Center for Support and Development of Rural Communities" NGO, based in Armash Settlement, Ararat Province, Republic of Armenia.
12. Anahit Matevosyan, resident of Armash Settlement, Ararat Province, Republic of Armenia, and founder of the "SunRise Tour" social enterprise and tourism company

Agenda Item: [20 – Multi-year programme of work]

Meeting [CBD COP 17 / COP-MOP 12 / COP-MOP 6]

We, the undersigned representatives of the communities of the Republic of Armenia, attach great importance to the hosting of the 17th meeting of the Conference of the Parties to the UN Convention on Biological Diversity in Armenia.

Armenia is considered one of the world's 36 biodiversity hotspots due to its rich yet threatened biodiversity. We welcome the Global Review process of the Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework, through which the progress made by Parties to the Convention towards the conservation, restoration, and sustainable use of biodiversity, as well as existing gaps and challenges, will be assessed.

As part of this global process, we recognize our responsibility for the conservation, restoration, and sustainable use of biodiversity. At the same time, we face a number of challenges that make the conservation and restoration of biodiversity difficult.

These challenges include:

- Certain types of economic activities in community areas that destroy local biodiversity, disrupt ecosystem balance, accelerate desertification processes, contribute to the occurrence of landslides, and alter the local landscape and natural environment;
- Poverty, which often increases pressure on local biodiversity;
- Human–wildlife conflict;
- Lack of financial resources to implement biodiversity conservation and restoration programs;
- Insufficient resilience to climate change;
- Unsustainable use of water resources;
- Challenges in the field of waste management;
- Failure to take into account the traditional knowledge, views, and rights of communities during public hearings on economic programs related to biodiversity conservation;
- Low community participation and lack of inclusiveness in decision-making processes related to biodiversity;
- Construction carried out at the expense of green spaces;
- Insufficient use of nature-based solutions;
- Limited capacities at the community level.

Recognizing the vital importance of biodiversity conservation for the livelihoods and development of our communities,

We declare:

- **Our commitment to contributing to the implementation of the national biodiversity targets of the Republic of Armenia for 2026–2030;**
- **Our willingness to become partners in biodiversity conservation, to protect and preserve the natural heritage of our communities, to support ecosystem restoration, to prevent biodiversity loss, to reduce human–wildlife conflict, and to be guided by nature-based solutions.**

We believe that biodiversity conservation and the sustainable development of communities are not conflicting, but rather complementary objectives.

We are confident that, through joint efforts and cooperation, we can contribute to achieving global goals. Therefore, through this Statement, and as a collective voice of communities, we express our willingness to contribute to the achievement of the 2030 targets of the Kunming–Montreal Global Biodiversity Framework.

With reference to the Multi-year programme of work of the UN CBD Conference of the Parties, the point “Issues related to Article 8(j) and other provisions of the Convention related to indigenous peoples and local communities”, we propose to the Secretariat of the UN CBD, the Parties to the Convention and relevant international and national institutions:

- 1. Recognize communities as a primary level for implementing biodiversity conservation and restoration actions;**
- 2. Introduce mechanisms to finance measures for the conservation, restoration, and sustainable use of biodiversity in communities.**
- 3. Make communities key players in achieving the targets of the Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework by assigning them obligations and establishing mechanisms for their implementation;**
- 4. Establish mechanisms to ensure the full participation of communities in decision-making processes related to biodiversity;**
- 5. Make communities key players in achieving the targets of the Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework by assigning them obligations and establishing mechanisms for their implementation;**
- 6. Include community-level actions in National Biodiversity Action Plans;**
- 7. Strengthen the capacities of communities in biodiversity conservation and sustainable use;**
- 8. To establish strict environmental requirements for economic projects whose implementation threatens biodiversity loss, environmental pollution, or the disruption of ecosystem balance;**
- 9. Recognize biodiversity not only as an environmental asset, but also as an opportunity for the economic and social development of communities, by promoting ecotourism, agrotourism, sustainable agriculture, the creation of green jobs, and nature-based local economic activities.**